МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра теорії і практики журналістики

Затверджено
на засіданні кафедри теорії і практики журналістики
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри
доц. Мар'ян ЛОЗИНСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни

«Етично-правові норми журналістики»,

яку викладають в межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЖУРНАЛІСТИКА»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів 2023 р.

Назва курсу	«Етично-правові норми журналістики»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра теорії і практики журналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Лекції: Войтович Наталія Олегівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри теорії і практики журналістики Практичні: Бердак Христина Михайлівна, асистент кафедри теорії і практики журналістики, Імбіровська-Сиваківська Лілія Анатоліївна асистент кафедри теорії і практики журналістики, Ковач Ганна Іванівна, асистент кафедри теорії і практики журналістики, Війтович Тетяна Якимівна, асистент кафедри теорії і практики журналістики, Сиваківський Ярослав Петрович, асистент кафедри теорії і практики журналістики, Табінська Ірина Романівна, асистент кафедри теорії і практики журналістики.
Контактна інформація викладачів	Войтович Наталія Олегівна: nataliya.voytovych@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/vojtovych-n-o Бердак Христина Михайлівна: khrystyna.berdak@lnu.edu.ua Імбіровська-Сиваківська Лалія Анатоліївна: liliia.imbirovskasyvakivska@lnu.edu.ua Війтович Тетяна Якимівна: tetyana.viytovych@lnu.edu.ua Сиваківський Ярослав Петрович: yaroslav.syvakivskyi@lnu.edu.ua Табінська Ірина Романівна: iryna.tabinska@lnu.edu.ua Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 202
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять або інший узгоджений зі студентами день (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайн консультації через Zoom, Teams або Telegram. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/etychno-prawowi%20normy.pdf
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Етично-правові норми журналістики» – це нормативна навчальна дисципліна для студентів 2 та 3 року навчання, яку викладають у 4 та 5 семестрах в обсязі 8 кредити (у 4 семестрі – 4 кредити, у 5 семестрі – 4 кредити) (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Реалізація завдань курсу відбувається поєднанням теоретичного і практичного матеріалу і спрямована на здобуття практичних навичок для покращення роботи майбутніх журналістів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Етично-правові норми журналістики» є курсом, що входить до нормативних фахових дисциплін. Курс побудований на вивченні двох основних сегментів – етичних та правових норм з імплементацією основ інфомедійної грамотності. Курс поєднує теоретичну і практичну частину та покликаний формувати уявлення студентів про правові та етичні стандарти професії журналіста. Навчальна програма спрямована на розвиток компетентностей критичного сприйняття інформації через інтеграцію інфомедійної грамотності в навчальний процес.

	Навчальна програма курсу сертифікована і рекомендована до впровадження в рамках проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Етично-правові норми журналістики» є освоєння студентом комплексу знань для ефективної професійної діяльності, вмілої роботи у медіа із застосуванням правових та етичних норм журналістики та створення якісного медіапродукту. Цілі курсу ознайомити та навчити студентів: ● із ключовими законами України у галузі медіа; ● формування правової демократичної культури майбутнього журналіста, який має свідомо реалізовувати права, свободи ЗМІ та дотримуватися правових норм чинних в Україні; ● формування професійної моральної культури журналіста; ● дотримання вимог журналістської етики; ● формування основ критичного мислення та соціальної толерантності.
Література для вивчення дисципліни	**<u>Базова</u>** 1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws Закон України «Про медіа» Закон України "Про інформацію" (нова редакція)» Закон України "Про доступ до публічної інформації» Закон України "Про авторське право і суміжні права» Закон України «Про рекламу» Закон України "Про доступ до судових рішень" Виборчий кодекс України 3. Право і мас-медіа: судові позови до ЗМІ та журналістів// http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/3/ 4. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://old.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki 5. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: https://www.scribd.com/document/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 6. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо словника воєнного часу (30.03.2022 р.) [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-slovnyka-voiennoho-chasu/ **<u>Допоміжна</u>** 1. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 2. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню . – К., В-во К. І. С. – 2004. – 130 с. 3. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д.Кузнецова. □ Львів: ПАЇС, 2007 □ 246 с.

	4. Матеріали Комісії журналістської етики (2022 р.) https://www.facebook.com/cjeua/videos 5. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с. 6. Посібник з журналістської етики NPR [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/Jurn_Etuka.pdf 7. Гендерна чутливість українських медіа. Порадник / Богдана Стельмах, Оксана Ярош. – Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2018.- 67 с. Режим доступу: http://volynpressclub.org.ua/attachments/article/780/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.pdf 8. Кузьменко Є. Як наблизити свою редакцію та контент до гендерної чутливості.– К.: ОБСЄ, 2021. – 27 с. Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/0/4/485153.pdf **Інтернет ресурси** 1. Компанія «Нью-Йорк Таймс». Питання етики в журналістиці [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/NewYork_Times.pdf 2. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf 3. Міжнародні стандарти забезпечення свободи вираження поглядів. Артикль 19 // http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/1/ 4. Стисло про дифамацію. Посібник Артиклю 19 // http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/11/ 5. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // http://medialaw.kiev.ua/laws/laws_international/25/ 6. https://www.youtube.com/watch?v=fNBcbUGRjIQ (Не вір - перевір!) 7. https://www.youtube.com/watch?v=zzzZXdkNIgQ (качка дезінформачка Вебінар 1-5) 8. https://www.youtube.com/watch?v=i2PIvmWvgm4&t=29s (Качка дезінформачка: політична просвіта)
Обсяг курсу	Денне навчання: Загальний обсяг 240 год. З них – 128 год. аудиторних занять (4 семестр - 32 год. лекційні заняття, 32 год. практичні заняття; 5 семестр - 32 год. лекційні заняття, 32 год. практичні заняття) та 112 год. самостійної роботи. Заочне навчання: Загальний обсяг 180 год. З них – 48 год. аудиторних занять (42 год. лекційні заняття, 6 год. практичні заняття) та 132 год. самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Унаслідок вивчення дисципліни студент повинен: Знати**:** основні поняття та теоретичні засади медіаправа в Україні, права та обов'язки журналіста під час виконання професійних завдань, режими доступу до інформації, відповідальність за поширення неправдивої інформації, стандарти Європейського суду з прав людини, правила проведення фото-, кіно-, теле- та відео зйомок, основні засади авторського права та суміжних прав, основні поняття та теоретичні засади журналістської етики, етичний кодекс українського журналіста, етичні вимоги міжнародних й національних документів з журналістської етики, етичні вимоги при роботі з інформацією, методи висвітлення інформації в екстремальних ситуаціях та на війні, основні маркери джинси політичної та комерційно,

	агітації, пропаганди та реклами. Вміти: формувати інформаційний запит, створювати медіапродукт без порушень етичних та правових норм журналістики, проводити фото- та відеозйомку з дотриманням етичних та правових норм журналістики, розрізняти суспільний інтерес, проводити журналістське розслідування та зберігати інформацію, відстоювати свої джерела інформації, обґрунтовувати власну позицію, використовувати правові норми як аргументацію, своїми матеріалами підвищувати моральну культуру аудиторії, робити правильний моральний вибір у проблемній ситуації, вміти ідентифікувати та протидіяти мові ворожнечі, стереотипам і дискримінації, дотримуватися журналістського етикету офіційного й неформального спілкування у професійній діяльності, з дотриманням етичних та правових норм висвітлювати катастрофи, стихійні лиха, воєнні дії, терористичні акти та передвиборчу кампанію, ідентифікувати пропаганду, політичну джинсу, ботів та тролів. **Завдання дисципліни передбачають формування загальних та фахових компетентностей спеціальності**: ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою. ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою. СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності. СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність. СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності. СК07. Здатність аналізувати світові та українські суспільно-політичні процеси у контексті сучасної журналістики. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ навчання: ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації

	ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційний ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва ПР22. Використовувати знання і розуміння соціальних, етичних, економічних аспектів, вимог охорони праці, збереження навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності, виробничої санітарії і пожежної безпеки у виробничій та професійній діяльності
Ключові слова	Журналістська етика, медіаправо, законодавство України, етичний кодекс, критичне мислення, журналістські стандарти, журналістика, етично-правові норми журналістики.
Формат курсу	Очний/заочний
Теми	Див. Схема курсу.
Підсумковий контроль, форма	4 семестр – залік у кінці семестру 5 семестр – іспит в кінці семестру у вигляді тестів
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких навчальних дисциплін як «Теорія і методика журналістської творчості», «Вступ до журналістики», «Фотожурналістика в системі ЗМК», «Організація роботи в ЗМІ».
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Презентація, лекція, дискусія, ситуативна гра (симуляція), аналіз кейсів.
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	**4 семестр** Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою і завершується оформленням заліку за результатами поточної успішності. Поточний контроль: - оцінювання усних виступів студентів на практичних заняттях (за участь в обговоренні теми студент може отримати 2 бал на кожному семінарському занятті – максимум 32 бали), - оцінювання індивідуальних письмових завдань: ▪ Порівняльний аналіз етичного кодексу України та країни світу (на вибір) (8 балів) ▪ Порушення етичних норм у журналістиці, які найбільше вразили. (7 балів) ▪ Свобода слова чи вседозволеність. Чи справді журналістам можна все? (7 балів) ▪ Порушення етичних норм у рекламі. (Полювання на «джинсу». Сексизм та заангажованість у рекламі) (12 балів) ▪ Чи виправдана демонстрація жорстокості та насильство у медіа. За і проти. (10 балів) ▪ Гендерний аспект українських медіа (12 балів) ▪ Образ ВПО та біженців в українських медіа (12 балів) Загалом протягом семестру 100 балів. **5 семестр** Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою (50 балів студент може набрати впродовж семестру і 50 балів на іспиті). Поточний контроль:

	- оцінювання усних виступів студентів на практичних заняттях (за участь в обговоренні теми студент може отримати 2 бал на кожному семінарському занятті – максимум 32 бали), - оцінювання індивідуальних письмових завдань: ▪ формування інформаційного запиту (9 балів) ▪ аналіз фото в українських медіа на дотримання правових норм (9 балів) Екзаменаційний тест – 50 балів. **Академічна доброчесність:** Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. **Політика виставлення балів.** Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру (поточне опитування, самостійна робота (доповідь або презентація) та бали за роботу на практичних і семінарських заняттях). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**
Питання до екзамену.	1. Хто є належним відповідачем у справах щодо поширення інформації в мережі інтернет? 2. Чи зобов'язані ви за законом на вимогу слідчого розкривати своє джерело інформації? 3. З якого моменту ваші авторські права підлягатимуть захисту у встановленому законом порядку? 4. У якому випадку ЗМІ може бути відповідно до законодавства України звільнене від відповідальності за поширення інформації, яка стосується особистого життя громадянина.? 5. Ким формуються редакційні ради телерадіоорганізацій (де-юре)? 6. Коли журналіст повинен розкрити свої джерела інформації? 7. За яких обставин кримінальний процес може бути закритим? 8. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення є державним органом, який має повноваження застосовувати санкції до телерадіоорганізацій. Які саме? 9. Хто понесе відповідальність за розголошення державної таємниці? 10. Чи дозволена реклама алкоголю та тютюну на телебаченні? 11. Чи існує обов'язок в Студія-виробник (продакшн-студія) отримати дозвіл чи ліцензію Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

	12. У випадку виникнення спору щодо ненадання інформації, хто зобов'язаний доводити правомірність/неправомірність дій? 13. Чи може донька пана Х після його смерті заборонити розповсюдження безкоштовно зробленої фотографії? 14. У якому випадку цивільний процес може бути закритим? 15. Чи можна відповідно до закону притягнути особу до відповідальності за приниження честі і гідності, якщо інформація була поширена на Інтернет сайті? 16. Яка система реєстрації Інтернет–ЗМІ встановлена українським законодавством? 17. Який Закон України регулює питання запитів на інформацію? 18. Яким має бути висвітлення судових процесів? 19. Які вирази, висловлені на адресу посадових осіб органів влади, на вашу думку, будуть оціночними судженнями (не можуть розумітися як такі, що містять факти)? 20. Які є форми журналістського захисту (звільнення від відповідальності за поширення інформації)?
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Етичні норми журналістики. (4 семестр)					
1 тиждень	**Тема 1.** *Етичні та редакційні кодекси в Україні та закордоном.* 1. Перші кодекси та ради преси. 2. Кодекси журналістської етики: міжнародні кодекси, національні кодекси. 3. Свобода слова та висловлювань журналіста. 4. Етичний кодекс	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://old.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki 2. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 3. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню . – К., В-во К. І. С. – 2004. – 130 с. 4. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf	Порівняльний аналіз етичного кодексу України та країни світу (на вибір) (4 год. самостійної роботи)	тиждень

	українського журналіста. 5.Журналіст та влада. 6.Журналіст та джерела інформації. 7. Плагіат у журналістиці.				
2 тиждень	**Тема 2.** *Порушення етичних норм журналістики в «бульварній пресі». «Жовта преса». Стандарти журналістики.*.* 1. Етика висвітлення «слизьких тем»: приватна інформація. 2.Втручання в приватне життя. 3.Примітивізація чи розвиток: суперечки навколо «бульварності». 4. «Жовта преса» 5. Стандарти журналістики.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 3. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с. 4. Компанія «Нью-Йорк Таймс». Питання етики в журналістиці [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/New York_Times.pdf 5. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf	Есе «Свобода слова чи вседозволеність. Чи справді журналістам можна все?» (4 год. самостійної роботи)	тиждень
3 тиждень	**Тема 3.** *Етичні норми розслідувальної журналістики. Пошук джерел інформації та їх захист. Пошук експертів.** 1. Методи прихованого збору інформації: метод «маски». 2. Робота з чутками. 3.Фабрикування та маніпулювання	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с. 3. Посібник з журналістської етики NPR [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/Jurn_Etuka.pdf 4. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу:	Пошук сайтів з експертами. (3 год. самостійної роботи)	тиждень

	інформацією. 4.Журналістські розслідування «під прикриттям». 5. Інтерв'ю під запис та не для запису. 6. Коментар експерта.		http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf		
4-5 тижні	**Тема 4.** *Етичні засади інтерв'ю.- Інтерв'ювання осіб, які зазнали фізичного та морального насилля.* 1. Етика проведення інтерв'ю. 2. Формування запитань до чутливих категорій населення. 2.Інтерв'ювання дітей.	Лекції / Практичні заняття 4год./4 год	1. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 2. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню . – К., В-во К. І. С. – 2004. – 130 с. 3. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с. 4. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf	Перегляд відео «Як повідомляти про травматичний досвід у медіа» (https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=513358716912695) та «Розуміємо дитину: як журналістам не нашкодити неповнолітнім, які переживають війну (https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=397914415684610) (4 год. самостійної роботи)	2 тижні
6 тиждень	**Тема 5.** *Журналіст на війні. Словник воєнного часу* 1. Як працюють українські журналісти в умовах війни. 2. Висвітлення воєнних дій. 3. Які журналістські стандарти під час війни втрачають інформацію. 4. Про що можна і не можна	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf 2. Матеріали Комісії журналістської етики (2022 р.) https://www.facebook.com/cjeua/videos 3. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо словника воєнного часу (30.03.2022 р.) [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-slovnyka-voiennoho-chasu/	Переглянути матеріал «Журналістика під час війни: новий досвід та виклики» (https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=434636458822554) та «Журналістика в часи воєнного стану» (https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=3078602392456222) (4 год. самостійної роботи)	тиждень

	писати.				
7 тиждень	**Тема 6.** *Журналістика в екстремальних ситуаціях. Фото з місця події.* 1.Висвітлення катастроф і стихійних лих. 2.Висвітлення актів громадянської непокори. 3.Висвітлення конфліктів. 4.Висвітлення терористичних актів. 5. Інформація про злочин та нещасні випадки.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 2. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню . – К., В-во К. І. С. – 2004. – 130 с. 3. Матеріали Комісії журналістської етики (2022 р.) https://www.facebook.com/cjeua/videos	Есе «Чи виправдана демонстрація жорстокості та насильство у медіа. За і проти» (4 год. самостійної роботи)	тиждень
8 тиждень	**Тема 7.** *Витоки етичних дилем. Стереотипи та мова ворожнечі у журналістських матеріалах.** 1.Різновиди стереотипів. 2. Питання расизму, антирасизму. 3. Конфлікт інтересів 4.Висвітлення етнічних конфліктів. 5. Мова ворожнечі у медіа.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с.	Есе «Образ ВПО та біженців в українських медіа» (6 год. самостійної роботи)	тиждень
9 тиждень	**Тема 8.** *Гендерна політика українських медіа* 1. Медіа і гендер 2. Сексизм і гендерні	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Гендерна чутливість українських медіа. Порадник / Богдана Стельмах, Оксана Ярош. – Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2018.- 67 с. Режим доступу:	Презентація «Гендерний аспект українських медіа» (6 год. самостійної роботи)	тиждень

	стереотипи в медіа 3. Візуальне представлення жінок у медіа 4. Експерти та експертки, герої та героїні. 5. Висвітлення інформації з урахуванням ґендерної проблематики.		http://volynpressclub.org.ua/attachments/article/780/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.pdf 3. Кузьменко Є. Як наблизити свою редакцію та контент до гендерної чутливості.– К.: ОБСЄ, 2021. – 27 с. Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/0/4/485153.pdf		
10 тиждень	**Тема 9.** *Етика полеміки і критики в ЗМІ.** 1. Поняття полеміки та її види. 2.Публіцистична критика та її види в ЗМІ. 3.Фальшування в полеміці та критиці мас-медіа. 4. Етика сучасних розважальних та суспільно-тематичних ток-шоу. 5. Етика полеміки в політичних ток-шоу.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Prakti kum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 3. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д.Кузнецова. Львів: ПАЇС, 2007 246 с. 4. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с. 5. Посібник з журналістської етики NPR [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/Jurn_Etuka.pdf	Представити приклади коректної та/або некоректної полеміки у ток-шоу (3 год. самостійної роботи)	тиждень
11-12 тижні	**Тема 10.** *Етичні норми у комерційній та соціальній рекламі.* - *Політична реклами в ЗМІ. Політичні маніпуляції.** 1. Поняття реклами в ЗМІ. Її роль і види. 2.Регулювання етики реклами в	Лекції / Практичні заняття 4год./4 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Prakti kum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д.Кузнецова. – Львів: ПАЇС, 2007 – 246 с.	Презентація «Порушення етичних норм у рекламі. (Полювання на «джинсу». Сексизм та заангажованість у рекламі)» (5 год. самостійної роботи)	2 тижні

	ЗМІ. 3. Етичні принципи комерційної реклами в ЗМІ. 4. Етичні принципи політичної реклами в ЗМІ. 5. Права та обов'язки журналіста під час виборчих перегонів. 6. Медійні аспекти виборчого процесу. 7.Журналіст на виборах. 8.Прихована політична реклама.				
13 тиждень	**Тема 11.** *Етика в Інтернет журналістиці. Оформлення матеріалів. Протистояння тролям та ботам.** 1. Етичні вимоги до роботи в соціальних мережах. 2. Проблеми і конфлікти в Інтернеті 3.Специфіка й складники етики журналістів інтернет-видань. 4.Посилання на «підозрілі сайти». 5. Клікбейт	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Prakti kum-z-jurnalistskoy-etyky 2. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с. 3. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню . – К., В-во К. І. С. – 2004. – 130 с.	Підібрати клікбейтні заголовки. (4 год. самостійної роботи)	тиждень
14-15 тижні	**Тема 12.** *Медична журналістика.* Журналістські матеріали про інвалідність та*	Лекції / Практичні заняття 4год./4 год	1. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://old.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki 2. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний	Специфіка створення матеріалів на медичну тематику. Аналіз матеріалів на актуальні медичні	2 тижні

	тяжко хворих. 1.Особливості створення матеріалів на медичну тематику. 2. Фейки у медичній журналістиці 3.Телевізійний формат медичної журналістики 4. Етичний аспект у висвітленні медичних тем та Вибір теми 5.Особливості матеріалів про психічні захворювання. 6. Як правильно писати про інвалідність. 7.Проведення інтерв'ю з людьми з інвалідністю. Етичний аспект.		ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 3. Кібл Р. Журналістська етика / Ричард Кібл. – К., 2007. – 192 с.	теми. Пошук усіх «за» та «проти». (4 год. самостійної роботи)	
16 тиждень	**Тема 13.** *Журналістський етикет* 1. Основні поняття та елементи етикету журналіста. 2.Особливості та форми етикету. 3.Синтетичність етикету журналіста. 4.Вербальний етикет журналіста. 5. Етична проблема псевдоніма. 6. Норми службової етики 7. Робота на прес-конференціях,	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Етичний кодекс українського журналіста [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://old.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki 2. Іванов В. Практикум з журналістської етики [Електронний ресурс] / В.Іванов // Режим доступу: http://ru.scribd.com/doc/79668362/Praktikum-z-jurnalistskoy-etyky 3. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д.Кузнецова. – Львів: ПАЇС, 2007 – 246 с. 4. 2. Медіяетика. Практичні випадки та моральні міркування. – Львів: Вид-во Українського католицького університету, 2014. – 592 с.	Есе «Порушення етичних норм у журналістиці, які найбільше вразили». (5 год. самостійної роботи)	тиждень

	брифінгах, прес-турах.				
Змістовий модуль 2. Правові норми журналістики. (5 семестр)					
1 тиждень	**Тема 1.** *Журналіст у правовому полі.* 1. Сутність і норми правових норм журналістики. 2. Законодавча база. 3. Новий Закон «Про медіа»	Лекція / Практичне заняття 2 год./ 2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Ознайомлення з Законом «Про медіа» та перегляд «Новий Закон про медіа: що треба знати журналістам та редакціям?» https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1160308764686315 (7 год. самостійної роботи)	тиждень
2-3 тижні	**Тема 2.** *Особливості регулювання друкованих ЗМІ, телерадіомовлення. Ліцензування телерадіомовлення. Прозорість медіавласності*.* 1. Вимоги до друкованих видань. 2. Державна реєстрація друкованих ЗМІ. 3. Структура українського телебачення, радіомовлення. Вимоги до змісту програм. 4. Основні вимоги до ліцензування теле-радіомовлення.	Лекції / Практичні заняття 4год./4 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Ознайомитися з вимогами до реєстрації друкованих ЗМІ (4 год. самостійної роботи)	2 тижні

	5. Реєстрація продакшн-студій. 6. Прозорість медіавласності.				
4 тиждень	**Тема 3.** *Органи влади в інформаційній сфері. ЗМІ та судова влада.* 1. Органи влади: структура та компетенція. 2. Доступ працівників ЗМІ до судових засідань. 3. Закриті судові засідання. 4.Презумпція невинності.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Право і мас-медіа: судові позови до ЗМІ та журналістів// http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/3/	Розв'язання задач (3 год. самостійної роботи)	тиждень
5-6 тижні	**Тема 4.** *Доступ до інформації. Інформаційні запити* 1. Різновиди інформації: відкрита та закрита інформація. 2. Режим доступу до інформацію. 3. Законодавчі гарантії права на інформацію. 4. Запити на інформацію (інформаційний запит).	Лекції / Практичні заняття 4год./4 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Формування інформаційного запиту (5 год. самостійної роботи)	2 тижні
7-8 тижні	**Тема 5.** *Дифамація. Звільнення від відповідальнос*	Лекції / Практичні заняття	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для	Вибрати приклади дифамації в українських медіа. Переглянути серію	2 тижні

	*ті. Фактчекінг та дифамація.** 1. Поняття дифамації. 2. Юридичні сторони у справах про дифамацію. 3. Фактчекінг 4. Добросовісність журналіста. 5. Звільнення від відповідальності. 6. Конфіденційні джерела інформації.	4год./4 год	журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Стисло про дифамацію. Посібник Артиклю 19 // http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/11/	про дифамацію «Медіаграмотний світ» (https://www.youtube.com/playlist?list=PLMX530JG9WtnagLAXO0rx3FfiwJcu9BA8) (5 год. самостійної роботи)	
9 тиждень	**Тема 6.** *Факти та судження у журналістському тексті.** 1. Поняття факту 2. Поняття «оціночні судження». 3. Відповідальність журналіста за надання неправдивих фактів 4. Спростування неправдивої інформації	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Виокремити у журналістському тексті факти і судження (4 год. самостійної роботи)	тиждень
10 тиждень	**Тема 7.** *Особисте та сімейне життя.* 1.Співвідношення права на свободу слова та права на невтручання в особисте життя. 2.Публічне життя особи.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Знайти приклади поширення приватної інформації про особу, які суперечать та/або не суперечать законодавству. Перегляд відео «Суспільний інтерес у сучасній українській журналістиці» .	тиждень

	3.Приватна інформація пов'язана з публічною. 4.Особиста та конфіденційна інформація. 5.Захист персональних даних.			https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=859372201884635 (5 год. самостійної роботи)	
11 тиждень	**Тема 8.** *Стандарти Європейського суду з прав людини. Аналіз справ Європейського суду з прав людини.* 1. Справа «Лінгенс проти Австрії». 2. Справи «Обершлік проти Австрії». 3. Справа Дічант та інші проти Австрії. 4. Справа «Санді Таймс» проти Великобританії. 5. Справа Касселс проти Іспанії. 6. Справа Тома проти Люксембургу.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws 3. Міжнародні стандарти забезпечення свободи вираження поглядів. Артикль 19 // http://www.medialaw.kiev.ua/publishing/books/1/ 4. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // http://medialaw.kiev.ua/laws/laws_international/25/	Розгляд судових справ (3 год. самостійної роботи)	тиждень
12 тиждень	**Тема 9.** *Інтернет та соціальні мережі.* Інтернет та соціальні мережі, як джерело інформації. Поширення фейків у соцмережах.** 1.Відповідальність за	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Виокремлення офіційних джерел інформації в Інтернеті (4 год. самостійної роботи)	тиждень

	поширення інформації в Інтернеті. 2.Особливості відповідальності за дифамацію в Інтернеті. 3.Авторське право в Інтернеті. 4.Особливості діяльності Інтернет-видань.				
13 тиждень	**Тема 10.** *Правила проведення фото-, кіно-, теле- та відеозйомок.* 1.Врегулювання питання проведення зйомок та поширення зображень особи у Цивільному кодексі України. 2. Форми погодження особи на зйомку. 3.Презумпція згоди особи на фотографування та інші форми зйомок. 4.Прихована зйомка.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Аналіз фото в українських медіа на дотримання правових норм (6 год. самостійної роботи)	тиждень
14 тиждень	**Тема 11.** *Законодавчі аспекти реклама. Реклама в українському мас-медійному полі. Типи контенту (пропаганда,*	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Виокремити приклади комерційної, соціальної та політичної реклами. Представити приклади політичної пропаганди та	тиждень

	агітація, прихована реклама). * 1. Загальні вимоги до реклами. 2.Зображення фізичної особи в рекламі. 3. Мова реклами. 4. Реклама на телебаченні та радіо. 5. Реклама алкоголю та тютюну. 6.Соціальна реклама. 7. Інші види реклами.			агітації. (4 год. самостійної роботи)	
15 тиждень	**Тема 12.** *ЗМІ та вибори. Соціологічні опитування на передодні виборів.* * *Політична реклама, джинса, пропаганда та агітація. Соціологія і вибори.* * 1. Права журналістів та медіа під час виборів. 2.Передвиборча агітація та політична реклама. 3. Соціологія у час виборів 4. Екзітпол та правила поширення його результатів. 5.Об'єктивне, збалансоване та неупереджене	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Ознайомитися з результатами соціологічних опитувань про вибори Президента України та народних депутатів України за різні роки. (3 год. самостійної роботи)	тиждень

	висвітлення виборів.				
16 тиждень	**Тема 13.** *Авторське право та суміжні права.* 1.Виникнення авторського права та реєстрація. 2. Строк дії авторського права. 3.Особисті майнові та немайнові права. 4. Типові порушення авторських та суміжних прав. 5.Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав. 6.Виключення з поля захисту режиму авторського права. 7.Дотримання авторських прав в Інтернеті.	Лекція / Практичне заняття 2год./2 год	1. Бурмагін Олександр, Опришко Людмила. Правові засади професійної діяльності журналіста / Посібник для журналістів. К., 2021. 91 с. http://surl.li/crutl 2. Закони України: https://zakon.rada.gov.ua/laws	Ознайомитись із документом «Про академічну доброчесність» для написання наукових робіт (https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf) (3 год. самостійної роботи)	тиждень

Заняття позначені * мають елементи ІМГ (інфомедійної грамотності)

Розробила к.н.с.к. Войтович Наталія Олегівна _____